

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-202>

УДК 657.1

ІНФОРМАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДЛЯ ПОТРЕБ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

ACCOUNTING INFORMATION FOR STRATEGIC MANAGEMENT NEEDS

Кошець Оксана Василівна

кандидат економічних наук, професор кафедри аудиту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1746-8163>

Мельничук Вікторія Василівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри аудиту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-5943-1302>

Koshets Oksana, Melnychuk Victoria

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

У статті розглядається необхідність формування соціально-економічної інформації та її обробки як інформаційне забезпечення в умовах вирішення певних управлінських завдань. Зауважено, що в рамках вирішення проблеми формування актуального інформаційного забезпечення управлінської системи важливу роль відіграє удосконалення бухгалтерського обліку та формування напрямів його розвитку. Автори відзначають, що при обробці даних обліку, використовуються різноманітні способи та методи під час процесу визнання та оцінки активів підприємства, власного капіталу та зобов'язань, понесених витрат, отриманих доходів та виробничих процесів в чинній системі обліку. Сам процес узагальнення та систематизації облікової інформації щодо в процесі визнання та оцінки призводить до ситуації, що в кінцевому результаті об'єкти та процеси мають різне вартісне відображення. Процес управління характеризується необхідністю формування та обробки соціальної та економічної інформації і повинен розглядатися як інформаційне забезпечення в рамках вирішення певних управлінських завдань. У контексті їх вирішення, що формують відповідне інформаційне забезпечення системи управління, особливу роль відіграє формування питань, що поліпшують функціонування системи бухгалтерського обліку підприємства і подальших напрямків її розвитку. Напрямок вдосконалення бухгалтерського обліку як інструменту інформаційної підтримки управління є гармонізація процедур обробки бухгалтерської даних та їх підготовки, що формується в бухгалтерській звітності, з використанням методичного підходу до стратегічного управління на базі збалансованих систем показників. Для реалізації стратегії поглинання необхідно продати наявні ресурси компанії, щоб зменшити витрати, що може призвести до прийняття рішення про придбання конкурента. Перед прийняттям такого рішення керівництво разом з бухгалтерами має проаналізувати на основі наявної бухгалтерської інформації потенціал довгострокової економічної вигоди та можливість перетворення її на конкурентну перевагу. Сформовано необхідність подальшого розвитку теорії і методології обліку в системі стратегічного управління на засадах використання комунікаційного підходу та сформовано науково обґрунтовані рекомендації.

Ключові слова: стратегічна облікова політика, стратегічне управління, комунікаційний підхід, стратегічний фінансовий облік, стратегічні облікові комунікації підприємства, інтегрована звітність, стратегічна парадигма, стратегічний управлінський облік.

The article examines the need to form socio-economic information and its processing as information support in the context of solving certain management tasks. It is noted that in solving the problem of forming relevant information support for the management system, an important role is played by improving accounting and forming directions for its development. The authors note that when processing accounting data, namely when recognizing and evaluating the assets of the enterprise, capital and liabilities, expenses, income and business processes, various methods and techniques are used in the accounting system. During the process of generalizing and systematizing accounting information, such diversity in recognition and evaluation leads to a situation where the same objects and processes ultimately have different value expressions. The need for further development of the theory and methodology of accounting in the strategic management system based on the use of a communication approach is emphasized, and

scientifically based recommendations are formulated. The management process is characterized by the need to form and process social and economic information and should be considered as information support within the framework of solving certain management tasks. In the context of their solution, which forms the appropriate information support of the management system, a special role is played by the formation of issues that improve the functioning of the enterprise's accounting system and further directions of its development. The direction of improving accounting as a tool for information support of management is the harmonization of accounting data processing procedures and their preparation, which is formed in accounting reporting, using a methodological approach to strategic management based on balanced scorecards. To implement the acquisition strategy, it is necessary to sell the company's existing resources in order to reduce costs, which may lead to a decision to acquire a competitor. Before making such a decision, management together with accountants must analyze the potential for long-term economic benefits and the possibility of transforming it into a competitive advantage based on the available accounting information. The need for further development of the theory and methodology of accounting in the strategic management system based on the use of a communication approach has been formed and scientifically substantiated recommendations have been formed.

Keywords: strategic management, communication approach, strategic accounting communications of the enterprise, strategic accounting paradigm, strategic financial accounting, strategic accounting policy, strategic management accounting, integrated reporting.

Постановка проблеми. Глобалізаційні процеси в міжнародній економіці, зростання впливу транснаціональних корпорацій щодо процесу розподілу та перерозподілу капіталу між різними галузями змінюють значення різноманітних складових управлінської системи підприємства, внаслідок чого важливу роль відіграє система стратегічного управління, що в свою чергу спрямована на вирішення питань розвитку підприємств, які виникають в умовах глобальних викликів та динамічного зовнішнього середовища. Такі умови для учасників ринку капіталу та елементів суспільства щодо фінансових інтересів значну роль відіграють підприємства як генератори додаткової вартості учасників ринку капіталу, а також вирішення глобальних питань людства.

Наявність таких змін у функціонуванні економічних систем та підприємств, посилені активним використанням у своїй діяльності інформаційних, комп'ютерних і мережевих систем та технологій, що використовують штучний інтелект, вимагає пошуку інструментів для вирішення нових завдань щодо інформаційної підтримки стратегічного управління, для налагодження ефективного бухгалтерського обліку та інформаційної взаємодії суб'єктами стратегічного управління з стейкхолдерами.

В сучасних ринкових умовах керівництво підприємства все частіше стикається із актуальними завданнями та проблемами, а їх рішення включають в себе емпіричні знання, що не є характерно для діючої практики. Дані умови сприяють підвищенню ризику прийняття неоптимальних управлінських рішень.

Процес управління характеризується необхідністю формування та обробки соціальної та економічної інформації і повинен розглядатися як інформаційне забезпечення в рам-

ках вирішення певних управлінських завдань. У контексті їх вирішення, що формують відповідне інформаційне забезпечення системи управління, особливу роль відіграє формування питань, що поліпшують функціонування системи бухгалтерського обліку підприємства і подальших напрямків її розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз перспектив розвитку бухгалтерського обліку та його сучасного стану як необхідного засобу системи стратегічного управління для інформаційної підтримки, а також при удосконаленні інформаційного забезпечення для належного прийняття стратегічних рішень зовнішніми стейкхолдерами розглядалися у працях вітчизняних та іноземних науковців: З. Л. Бандури [1], М. І. Бондаря [3], Н. С. Брухун [4], Р. Ф. Бруханського [5], О. В. Вакун [6], В. П. Гринь [9], Х. Джонсон [8], Н. Ю. Єршової [3], Б. А. Засадний [11], Т. Г. Камінської [12], М. В. Корягіна [13], І. І. Криштопи [14], О. П. Кундрі-Висоцької [16], Л. С. Новіченко [4], І. Й. Плікус [17], А. В. Шайкана [19], В. Р. Шевчука [1].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Сучасні науковці у своїх дослідженнях розглядають різні способи та методи визнання та оцінки активів, пасивів, витрат, доходів та господарських процесів в бухгалтерському обліку, що призводить до ситуації, коли одні й ті ж самі об'єкти та процеси в кінцевому результаті мають різне вартісне вираження під час процесу узагальнення та систематизації облікової інформації. Це і зумовило необхідність подальшого розвитку бухгалтерського обліку в частині теорії і методології для використання стратегічного управління, що ґрунтується на засадах застосування комунікаційного підходу.

Формулювання цілей статті. Метою даної роботи є виявлення особливостей щодо розвитку теорії і методологічної основи бухгалтерського обліку в діючій системі стратегічного управління на засадах використання комунікаційного підходу та формування науково обґрунтованих рекомендацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бухгалтерський облік – це інформаційна модель системи підприємства, яка в свою чергу забезпечує збирання, оброблення, узагальнення та передачу інформації про об'єкти, явища і процеси його діяльності, тому система обліку має розвиватись з врахуванням змін, що відбуваються в соціальному й економічному середовищі. Важливим залишається той аспект, що розвиток таких засад як організаційно-методологічних, теоретичних, для системи бухгалтерського обліку формується на інформаційних основах, які є елементом сучасних економічних та управлінських теорій.

Етапом розвитку сучасної економіки є вирішення гострих проблем адаптації системи бухгалтерського обліку до вимог управлінського персоналу, а саме, завдань управління в галуззі ціноутворення, контролю витрат, собівартістю суб'єкта господарювання, визначення його ризиків, соціальних та екологічних аспектів господарської діяльності. Також, важливим напрямком вдосконалення бухгалтерського обліку як інструменту інформаційної підтримки управління є гармонізація процедур обробки бухгалтерської даних та їх підготовки, що формується в бухгалтерській звітності, з використанням методичного підходу до стратегічного управління на базі збалансованих систем показників.

Стратегічні облікові комунікації – це комплекс заходів, спрямований на створення та передачу бухгалтерських даних про стратегію діяльності підприємства різним групам користувачів, створений на основі комунікаційних інструментів, ресурсів та засобів, які в кінцевому результаті використовуються для досягнення цілей підприємства. Зокрема, стратегічна бухгалтерська комунікація здійснюється для потреб стратегічного менеджменту щодо розробки та реалізації стратегії підприємства й спрямована для інформаційного впливу, а саме на внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, з метою створення умов для формування конкурентних переваг.

Застосування в діючій системі обліку концепції стратегічної комунікації дає змогу структурувати необхідні дослідження, що

пов'язані з формуванням облікової інформації для користувачів як внутрішніх так і зовнішніх стратегічного спрямування, що має на мені об'єднання їх в єдиний об'єкт аналізу у вигляді багатогранних видів стратегічних бухгалтерських комунікацій. Цей підхід на сьогоднішній день набуває популярності як в працях вчених, що опрацьовують питання стратегічного управлінського обліку, серед дослідників МСФЗ, які пропонують шляхи поліпшення якості комунікації між складанням фінансової бухгалтерської звітності та користувачами, а також серед окремих чинників, які регулюють національні системи обліку, які нормативно-правовими документами підтверджують складання та заповнення спеціалізованої фінансової звітності в стратегічному напрямку [16]. Вищевказане дає змогу стверджувати, про необхідність застосування запропонованої концепції для необхідного пошуку напрямків формування бухгалтерського обліку з метою формування облікових даних стратегічного спрямування.

Розробка системи необхідної для облікового забезпечення стратегічного управління направлена не на новітні наукові концепції стратегічного управління, які не перевірені, а на сталі і практичні наукові знання. Крім цього серед сучасних вчених у сфері стратегічного менеджменту виділяється достатня кількість шкіл, представники, яких формують необхідні концепції та моделі стратегічного управління на теоретичних основах, властивій представникам цієї школи. Вважаємо, що удосконалення системи бухгалтерського обліку враховує напрямки задоволення потреб суб'єкта прийняття необхідних стратегічних рішень.

Облікові дані є завершеним результатом дій бухгалтерського персоналу щодо визначення, узагальнення, систематизації, розкриття та обробки, інформації про фінансову та господарську діяльність підприємства. Під час процесу обробки облікової інформації, а саме під час процесу визнання та оцінці господарських засобів, джерел їх утворення, понесених витрат, отриманих доходів та інших процесів можуть використовуватися різноманітні методи та способи в системі ведення бухгалтерського обліку. Тому альтернатива при визнанні та оцінці має на меті те, що об'єкти обліку та процеси на завершальному етапі узагальнення та систематизації даних бухгалтерського обліку може мати неординарне вартісне вираження.

Вважаємо, що такий аспект потребує від управлінського персоналу підприємства вико-

нання необхідних правил при використанні отриманої облікової інформації для забезпечення в процесі прийняття в процесі господарської діяльності виважених управлінських рішень:

1) отримані облікові дані для прийняття управлінських рішень необхідно в першу чергу піддавати сумнівам та перевіряти на достовірність, виходячи з визначення: “значення даних бухгалтерського обліку має різноманітне вартісне вираження, що залежить від обраних способів визнання до застосування та методів оцінки”;

2) визначити аспекти облікової інформації під час її використання в якості необхідного інформаційного забезпечення для прийняття відповідних управлінських рішень;

3) забезпечити необхідний інформаційний об’єм на основі сформованих даних бухгалтерського обліку, враховуючи вплив методики обліку на процес інформаційного забезпечення для управлінських рішень.

Щодо облікової інформації та звітності слід зазначити наступні твердження:

1) дохід є, однак грошових коштів немає;

2) грошові кошти є, однак доходу немає;

3) прибуток зростає, однак грошові кошти не збільшуються;

4) вартість майна зросла, а доходу немає;

5) дохід змінився, а вартість майна залишилася;

6) отримано збитки, однак у фінансовій звітності зазначають прибуток;

7) одна і та ж сума коштів може вважатися або як дохід, або як витрати;

8) обліковий залишок не відповідає фактичному;

9) сума господарських засобів не відповідає їх сукупній вартості [10, с. 106].

Виникнення парадоксу облікової інформації пов’язане з об’єктивними причинами, що необхідно використовувати при прийнятті управлінських рішень.

Найчастіше парадокс бухгалтерської інформації виникає через відмінності у тлумаченні з економічної та бухгалтерської точок зору ряду необхідних для управління категорій. Зокрема, такими економічними категоріями є доходи і витрати, а прибуток або збиток в свою чергу можуть не вказувати на позитивний чи негативний результат діяльності підприємства. Найчастіше в процесі ведення діяльності спостерігаються розбіжності, які пов’язані із наявністю доходу та відсутністю грошових коштів на рахунок або ж навпаки.

У першому випадку обставини можна трактувати тим, що визнання категорії дохід суб’єкта господарювання не відображається в бухгалтерському обліку в момент надходження грошових коштів за виконані роботи, реалізовану продукцію та товари, надані послуги. В свою чергу розмір доходів збільшився, крім того і дебіторська заборгованість, а збільшення отриманих грошових коштів відбудеться в момент списання дебіторської заборгованості. Однак ситуації з відсутності прибутку можна простежити наявність грошових коштів під час процесу реалізації товарів нижче собівартості, віднесення на поточні витрати звітного періоду сум витрат майбутніх періодів встановлених в минулих звітних періодах, резервування потенційних витрат, отримання кредитних коштів та їх повернення тощо.

Розбіжність, пов’язана з збільшенням вартості майна, що є в суб’єкта господарювання та розбіжності розміру прибутку за бухгалтерськими операціями щодо отримання товарних та матеріальних цінностей від замовників на умовах післяплати, безкоштовного отримання продукції, здійснення переоцінки необоротних активів, виникнення поточної заборгованості перед учасниками за нарахованими дивідендами. Отже, основні узагальнюючі дані діяльності господарства, а саме прибуток, збиток, собівартість активів і пасивів, які найчастіше застосовуються для інформаційного аргументування при прийнятті виважених управлінських рішень носить маніпулятивний характер формування. В управлінського персоналу без певного розуміння особливостей складання облікової інформації виникає помилка про повну взаємозалежність чи тотожність облікових та економічних категорій таких як “прибуток підприємства”, “отримані грошові кошти”, “собівартість майна”. Якщо використовують дані категорій на початковому етапі прийняття відповідних прийнятих управлінських рішень то управлінському персоналу слід використовувати наступні твердження:

1) розмір прибутку не завжди пов’язаний з процесом надходженням та вибуттям активів підприємства;

2) в будь-якому випадку потрібно дослідити “розриви” між збільшенням майна підприємства і отриманою сумою прибутку, що охарактеризує будь-яку господарську діяльність успішною [4, с. 300].

При прийнятті відповідних управлінських рішень персоналу підприємства необхідно враховувати наступне трактування облікової

інформації: “кінцева вартість всіх господарських засобів, що має підприємство не має дорівнювати їх повній вартості”. Встановлення ціни сторонами під час продажу чи купівлі підприємства варто орієнтуватися не на вартості майна господарства, а на його рентабельності. Водночас оцінка продавця обґрунтована, як правило, на даних рентабельності, а оцінка покупця – на даних потенційної рентабельності. Тому, покупець отримує не лише саме підприємство, а його майбутні доходи.

Враховуючи можливість отриманих побічних ефектів під час використання даних для прийняття будь-яких управлінських рішень важливою умовою є запровадження системи якості отриманої бухгалтерської інформації, основне запровадження якої є:

1) встановити ясність до облікових процедур, для цього максимально розкривати аспекти облікової обробки економічної інформації щодо діяльності підприємства; інформування користувачів про методологію бухгалтерського обліку та її вплив на відповідні показники;

2) користуватися лише обліковим процедурами, що задовольняють інформаційні потреби зовнішніх та внутрішніх користувачів бухгалтерської інформації [17, с. 95].

Реалізація функцій через необхідну систему управління якості бухгалтерської інформації, яка отримується засобами внутрішнього та зовнішнього регулювання якості обліково-аналітичної інформації.

Засоби внутрішнього регулювання якісних показників бухгалтерських даних слід віднести систему обліку, систему внутрішнього та внутрішньогосподарського контролю та аудиту. В свою чергу зовнішнє регулювання якості облікової інформації відбувається за допомогою фінансового контролю та аудиту.

За допомогою цих інструментів можна поліпшити не тільки якісні характеристики облікових даних:

1) зменшення відхилень в обліковій інформації:

- обчислення необхідних показників відповідно діючій нормативно-правовій базі;
- оцінка незалежних експертів щодо розрахунку облікових даних;
- обмеження терміну проведення оцінки достовірності облікової інформації;
- незалежний аудит розрахунку облікових та економічних даних;

2) зростання впливу важливої управлінської інформації на бізнес-процеси:

– задоволення інформативних потреб інвесторів щодо показників балансу;

– задоволення інформаційних потреб кредиторів, а саме показники ліквідності та платоспроможності;

– задоволення інформаційних потреб постачальників та підрядників, а саме показники платоспроможності;

– задоволення інформаційних потреб покупців та замовників, а саме показники фінансової стійкості;

– задоволення інформаційних потреб для органів державного управління, а саме інформація про активи, наявний капітал, зобов'язань; показники фінансового стану та показники прибутку;

– задоволення інформаційних потреб працівників підприємства, а саме показники балансу та рівня заробітної плати, соціальних виплат;

– задоволення інформаційних показників для суспільства, а саме екологічних показників та зайнятості тощо;

3) підвищення розуміння користувачами облікової інформації:

– запровадження методики розрахунку для кожного із показників фінансового стану;

– кількість методів розрахунку показників, які є додатковими;

4) дотримання однієї методики обчислення облікових показників:

– об'єднання натуральних і вартісних показників;

– визначення часових проміжків, за які були здійсненні порівняння показників;

– уніфікація вихідних виробничих умов;

– уніфікація методики розрахунку показників та їх елементів [9, с. 136–138].

Вважаємо, що розроблені якісні характеристики бухгалтерської інформації мають забезпечити зменшення впливу методики бухгалтерського обліку на можливість отримання небажаних ситуацій при використанні у процесі прийняття управлінських рішень облікових даних. Виконання даної умови можливе лише під час вибору вказаних способів визнання та обраних методів оцінки об'єктів обліку із необхідним інформуванням зовнішніх і внутрішніх користувачів про важливі облікової політики господарства. Проте користувачі повинні також враховувати і вплив облікової політики цілому на визначенні показники бухгалтерської звітності під час прийняття управлінських рішень.

Незалежно від ступеня формалізації бухгалтерських комунікаційних зв'язків важливою

є проблема прийняття та інтерпретації облікового інформаційного повідомлення, усунення якої позначається на ефективності внутрішньої, міжсистемної і зовнішньої комунікації та ефективного функціонування системи управління взагалі. Облікові повідомлення на шляху від комунікатора до одержувача проходить через комунікаційні елементи, що впливають на здійснення інтерпретації його необхідного наповнення. Це обумовлює систему заходів подолання щодо необхідності здійснення їх систематизації та формування.

В процесі здійснення діяльності визначають організаційні, технічні та суб'єктні комунікаційні бар'єри з урахуванням рівня облікових комунікацій (комунікації внутрішні, міжсистемні та зовнішні).

Для повного забезпечення ефективності функціонування системи стратегічного управління на підприємстві важливою умовою є побудова такої діючої системи її бухгалтерського забезпечення, яка б враховувала потреби кожного виду управління з однієї сторони, а з іншої – необхідний обліковий інструментарій, що використовується для удосконалення теоретичних та методологічних засад формування необхідних бухгалтерських даних стратегічного спрямування. Для належної побудови такої облікової системи варто вказати вимоги, які встановлюються суб'єктами системи стратегічного управління до б обліку в частині подальших шляхів розвитку.

Проведений аналіз переваг і недоліків визначених сучасними науковцями щодо процесу удосконалення організації стратегічного обліку кожного господарства дав змогу встановити, що в нинішніх умовах здійснення процесу обліку є традиційна роль бухгалтера на підприємстві, який в момент застосування в своїй діяльності інструментів або систем, що формують стратегічну інформацію має враховувати особливості їх функціонування з визначенням вимог суб'єктів стратегічного управління. Також слід зазначити, що роль бухгалтерів у процесі стратегічного управління виходить з наступних вимог:

- організаційна позиція, довіра, внутрішні відносини з управлінським персоналом;
- здібності бухгалтера, бажання здійснювати вплив на розвиток стратегії;
- наявні ресурси (щомісячна бухгалтерська звітність може зменшити довгострокову стратегічну діяльність) [3, с. 70].

Тому обліковий персонал повинен бути необхідним учасником в процесі стратегічного управління та має забезпечувати проведення стратегічних облікових комунікацій зовнішніх. В свою чергу бухгалтер має розуміти суть вказаного процесу, користуватися професійними компетенціями та бути зацікавленим в здійсненні ефективною реалізації, що визначає стратегія підприємства.

Висновки. Отже, існування різних видів стратегій, для отримання конкурентних переваг має використовувати стратегії, які реалізує у своїй діяльності кожне підприємство виходячи з достатності у нього ресурсів та можливостей, однак варто враховувати не тільки потенційні загрози і можливості зовнішнього середовища, а також мають бути затвердженні з визначеними довгостроковими цілями господарства. Варто зазначити, що з наведеного списку управлінським персоналом має бути проведений їх аналіз та обрано та використано лише єдину стратегію для подальшого досягнення мети та завдань стратегічної конкурентоспроможності господарства.

Формування довгострокових цілей і завдань особливо в частці доходу господарства чи його стратегічних бізнес-одиниць, беруться облікові дані, що роблять об'єктивну інформацію щодо понесених витрат підприємства, які здійснюються в процесі досягнення поставлених цілей та завдань, а також реалізуються майбутні прогнози щодо одержання доходів господарства. Встановлено, що на базі отриманої облікової інформації проводиться переоцінка діючої стратегії ціноутворення продукції і робіт, оцінюються будь-які договори та контракти з постачальниками та підрядниками для максимізації прибутку тощо.

Облікова інформація також використовується в обсязі, необхідному для формування певних типів стратегій, але інформаційні потреби та здатність облікової системи надавати їх залежать від типу стратегії. Для реалізації стратегії поглинання необхідно продати наявні ресурси компанії, щоб зменшити витрати, що може призвести до прийняття рішення про придбання конкурента. Перед прийняттям такого рішення керівництво разом з бухгалтерами має проаналізувати на основі наявної бухгалтерської інформації потенціал довгострокової економічної вигоди та можливість перетворення її на конкурентну перевагу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бандура З. Л., Шевчук В. Р., Семенюк Л. М. Облік і аналіз в системі стратегічного управління підприємством: монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 248
2. Болдуєв М. В. Концептуальні підходи формування стратегічної бухгалтерії. *Вісник Запорізького національного університету*. 2010. № 3. С. 122–128.
3. Бондар М. І., Єршова Н. Ю. Стратегічний управлінський облік ризиків: теоретичні та практичні аспекти. *Фінанси України*. 2019 (2). С. 69–81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2019_2_7
4. Брохун Н. С., Новіченко Л. С. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: теоретичне осмислення економічного змісту. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія економіка*. 2017. 2(50) С. 299–304. URL: DOI:10.24144/2409-6857.2017.2(50).299-304
5. Бруханський Р. Ф. Поняття стратегічного управлінського обліку. *Інноваційна економіка*. 2014. № 4. С. 310–313.
6. Вакун О. В. Економічна сутність обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємством. *Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова*. 2016. Т 11. Вип. 1. С. 210–21.
7. Герасимович І. А. Обліково-аналітичне забезпечення управління бізнес-процесами підприємства : монографія. Київ : КНЕУ, 2018. 339 с
8. Johnson H.Th., Kaplan R.S. The Rise and Fall of Management Accounting. *Management Accounting*. 1987. Jan. P. 22–30.
9. Гринь В. П. Методи стратегічного управлінського обліку: існуючий стан та проблеми. *Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (23 квітня 2021 р.). Харків : ХДУХТ. 2021. С. 136–138.
10. Гринь В.П. Обліковий стратегічний інформаційний простір як складова системи бухгалтерських наукових праць. *Global economic trends: new opportunities and threats*: матеріали Міжнародної наукової конференції (20 листопада 2020 р.). La Mans, 2020. С. 104–107.
11. Засадний Б.А. Комплексне оцінювання якості облікової інформації. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Випуск 11. 2016. С. 849–853.
12. Камінська Т. Г. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту в сільськогосподарських підприємствах : автореф. дис. ... канд. економ. наук : 08.06.04. Нац. аграр. ун-т. Київ, 2006. 20 с.
13. Корягін М. В., Куцик П. О. Концептуальний розвиток методології бухгалтерського обліку : монографія. Львів : ЛКА, 2015. 239 с
14. Криштопа І. І. Побудова стратегічного обліку об'єднаного бізнесу : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра економ. наук : 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). Київ : КНЕУ, 2016. 34 с.
15. Кузь В. І. Облікове відображення прибутку: значення для управління. *«Вісник ЖДТУ»: Економіка, управління та адміністрування*. 2017. № 1(47). С. 56–61. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2009-1\(47\)-56-61](https://doi.org/10.26642/jen-2009-1(47)-56-61)
16. Кудря-Висоцька О. Організаційні та методичні аспекти диференціації функціонального завантаження в «обліковій системі координат». *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. Вип. 1. С. 158–170. URL: <https://doi.org/10.35774/visnyk2020.01.158>
17. Плікус І. Й. Стратегічний облік як інструмент стратегічного управління підприємством. *Вісник Української академії банківської справи*. 2002. № 1. С. 94–95.
18. Norwood A. Accounting and Organization Change. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*. 1990. Vol.3, No. 1. P. 7–17.
19. Шайкан А. В. Бухгалтерський облік у прийнятті управлінських стратегічних рішень : монографія. Київ : КНЕУ, 2009. 303 с.

REFERENCES:

1. Bandura Z. L., Shevchuk V. R., Semenyuk L. M. (2016) Oblik i analiz v systemi stratehichnoho upravlinnya pidpryyemstvom [Accounting and analysis in the strategic management system of an enterprise] monografia [a monograph]. Lviv: LNU named after Ivan Franko. 248 p. (in Ukrainian)
2. Bolduyev M. V. (2010) Kontseptual'ni pidkhody formuvannya stratehichnoyi bukhhalteriyi [Conceptual approaches to the formation of strategic accounting]. *Bulletin of Zaporizhzhia National University*, no. 3, pp. 122–128. (in Ukrainian).
3. Bondar M., Iershova N. (2019) Stratehichnyy upravlins'kyi oblik ryzykiv: teoretychni ta praktychni aspekty [Strategic Managerial Risk Accounting: Theoretical and Practical Aspects]. *Finance of Ukraine*, no. 2, pp. 69–81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2019_2_7 (in Ukrainian)

4. Brohun N. S., Novichenko L. S. (2017) Oblikovo-analitychne zabezpechennya upravlinnya pidpryyemstvom: teoretychne osmyslennya ekonomichnoho zmistu [Accounting and analytical support for enterprise management: theoretical understanding of economic content]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Economy*, no. 2(50), pp. 299–304. DOI:10.24144/2409-6857.2017.2(50).299-304 (in Ukrainian)
5. Brukhansky R. F. (2014) Ponyattya stratehichnoho upravlins'koho obliku [The concept of strategic management accounting]. *Innovative economy*, no. 4, pp. 310–313. (in Ukrainian)
6. Vakun O. V. (2016) Ekonomichna sutnist oblikovo-analitychnogo zabezpechennia systemy upravlinnia pidpryyemstvom [The Economic Essence of the Accounting and Analytical Support of the Enterprise Management system]. *Visnik ONU im. I. I. Mechnykova*, no. 21 (1), pp. 210–216. (in Ukrainian)
7. Herasymovych I. A. (2018) Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia biznes-protsesamy pidpryyemstva [Accounting and analytical support for managing business processes of the enterprise] monografia [a monograph]. Kyiv: KNEU. 339 p. (in Ukrainian)
8. Johnson H. Th., Kaplan R. S. The Rise and Fall of Management Accounting. *Management Accounting*. 1987. Jan. pp. 22-30. (in USA)
9. Gryn V. P. Metody stratehichnoho upravlins'koho obliku: isnuuyuchy stan ta problem. Mekhanizmy zabezpechennya staloho rozvytku ekonomiky: problemy, perspektyvy, mizhnarodnyy dosvid: materialy II Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (23 kvitnya 2021 r.). Kharkiv: KHDUKHT 2021. P. 136–138. [Methods of strategic management accounting: current status and problems. Mechanisms for ensuring sustainable economic development: problems, prospects, international experience: materials II International scientific-practical conference. (April 23, 2021). Kharkiv: KhDUHT. pp. 136–138]. (in Ukrainian)
10. Gryn V. P. Oblikovy stratehichnyy informatsiynyy prostir yak skladova systemy bukhhalters'kykh naukovykh prats'. Global tconomic trends: new opportunities and threats: materials International scientific conference. (20 lystopada 2020 p.). La Mans, 2020. P. 104–107 [Accounting strategic information space as a component of the system of accounting scientific works. Global tconomic trends: new opportunities and threats: materials (20 November 2020 p.). La Mans, 2020. P. 104–107] (in Ukrainian)
11. Zasadnyy B. A. (2016) Kompleksne ocinuvannia yikosti informacii [Comprehensive assessment of the quality of accounting information]. *Global and national economic problems*. Vol. 11, pp. 849–853. (in Ukrainian).
12. Kaminska T. N. (2006) Oblikovo-analitychne zabezpechennia finansovogo manadzherentu u silskogoapodarskyh pidpryyemstvakh [Accounting and analytical support of financial management agricultural enterprises]. Extended abstract of candidates thesis. Kyiv : NAUU, 20 p. (in Ukrainian)
13. Koriagin M. B., Kutcik P. O. (2015) Kontseptualnyy rozvytok metodolohiyi bukhhalterskoho obliku [Conceptual development of accounting methodology] monografia [a monograph]. Lviv: LKA. 239 p. (in Ukrainian)
14. Kryshchyn I. I. (2016) Pobudova strategichnogo obliku obiednanogo biznesu [The development of the strategic accounting for the amalgamated business. The thesis for the obtaining of the scientific degree of the doctor of economic sciences on the specialty 08.00.09 – Accounting, Analysis and Audit (according to the type of the economic activity. Kyiv: KNEU. 34 p. (in Ukrainian)
15. Kuz V. I. (2017). Oblikove vidobrazhennya prybutku: znachennya dlya upravlinnya [Accounting for profit: significance for management]. «*Herald ZhSTU*»: *Economics, Management and Administration*, no. 1(47), pp. 56–61. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2009-1\(47\)-56-61](https://doi.org/10.26642/jen-2009-1(47)-56-61). (in Ukrainian)
16. Kyndrya-Vysotska O. (2020) Organizatsiini ta metodychni aspekty dyferenciacii funktsionalnogo zavantazhenia v "oblikovi systemi koordynat" [Organizational and metodoljgycal aspects differentiation of functional loading in the "accounting coordinate system" The Herald of Ternopil National University. Vol. 1. pp. 158–170. URL: <https://doi.org/10.35774/visnyk2020.01.158>. (in Ukrainian)
17. Plikus I. Y. (2002) Stratehichnyy oblik yak instrument stratehichnoho upravlinnya pidpryyemstvom [Strategic accounting as a tool for strategic enterprise management]. *The Herald of Ukrainian Academy of Banking*, no. 1, pp. 94–95. (in Ukrainian)
18. Hopwood A. (1990) Accounting and Organization Change. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*, vol. 3, no. 1, pp. 7–17.
19. Shaykan A. V. (2009) Bukhhalters'kyy oblik u pryynyatti upravlins'kykh stratehichnykh rishen [Accounting in making strategic management decisions] monografia [a monograph]. Kyiv. KNEU. 303 p. (in Ukrainian)